

Memo besluit toekenningen pilots en inzet HB

Aan: aanvragers van de pilots & inzet HB
Van: Jan Houwing - directeur-bestuurder Samenwerkingsverband VO Groningen Stad
Datum: 2 april 2020
Status: ter informatie
Bijlagen: advies HB kartrekkers

Vooraf

Vooraf wil ik opmerken dat ik onder de indruk ben van de gedegen wijze waarop het advies tot stand is gekomen. Het geeft blijk van een hoge mate van deskundigheid bij de leden van de adviesraad en de HB kartrekkers. Ik wil hen dankzeggen voor de investering die er op is gedaan.

De pilottoekenningen kunnen worden opgenomen in de bekostigingsaanvraag bij het samenwerkingsverband die, zoals bekend, voor 1 mei 2020 wordt ingediend.

Ik zie graag dat het adviesrapport in zijn geheel wordt toegezonden aan de aanvragers. Er staan goede onderbouwingen, vragen en verdere adviezen in. De rapportage bevat veel elementen ter lering voor nieuwe aanvragen. In die zin is het ook zinvol om te lezen voorafgaande aan nieuwe aanvragen in opvolgende jaren, ook voor hen die nu geen aanvraag hebben ingediend.

Besluit HB inzet & pilots

Alle adviezen van de adviesraad worden overgenomen. De onderbouwingen van de adviesraad liggen ten grondslag aan mijn besluit.

Dit betekent dat de HB inzet voor 2020-2021 volledig wordt benut.

Voor activiteiten en pilots voor HB is in schooljaar 2020-2021 € 190.000 beschikbaar. Er zijn voor komend schooljaar 6 pilots aangevraagd voor een totaal bedrag van € 130.856. Voor de reguliere activiteiten van kartrekkers, aandachtsfunctionarissen en professionalisering schatten we de kosten op €62.500. Per school gaan we uit van één contactpersoon (kartrekker of aandachtsfunctionaris). In totaal komen we daarmee op: €190.356.

○ coördinerend kartrekker: 160 uren	=	€ 8.000
○ vier kartrekkers vanuit scholen/OPDC * 80 uren	=	€ 16.000
○ inzet ECT op HB, 2 x 4k (80 uren)	=	€ 5.000
○ aandachtsfunctionarissen H/V = 14 * 40 uren	=	€ 28.000
○ scholing AFHB's/ kartrekkers	=	€ 2.500
SUBTOTAAL	=	€ 62.500
○ pilotaanvragen	=	€130.856
TOTAAL	=	€190.356

De pilotaanvragen HB worden toegekend aan:

1. Harens lyceum
2. Willem Lodewijk gymnasium (WLG)
3. Parcival College
4. Praedinius gymnasium
5. Montessori lyceum (MLG)
6. OPDC

Totaaladvies aan de directeur-bestuurder:

HB-pilots en inzet/activiteiten

Advies aan de directeur-bestuurder is om alle ingediende pilots en voortzettingen te honoreren. Er zijn zeker nog vragen bij te stellen, maar we vinden het belangrijk dat de scholen in beweging komen op dit thema. De kartrekkers zijn dan ook blij met de initiatieven en ontwikkeling op het gebied van signalering, coaching en aanbod voor HB leerlingen op verschillende scholen. De aandachtspunten, per aanvraag benoemd, zullen vanuit de kartrekkers met de scholen worden besproken. Het totaalbudget gaat heel licht over de 190k heen, waarbij de forse aanvraag van MLG het meest in het oog springt. Mocht er toch een keuze gemaakt moeten worden dan kan het urenbudget voor de ECT-ers (in de kartrekkersgroep), zijnde €8.000, geschrapt worden.

Activiteiten en pilots Hoogbegaafdheid (HB) schooljaar 2020-2021

Ten aanzien van de HB-pilots:

We zijn blij met de initiatieven en ontwikkeling op het gebied van signalering, coaching en aanbod voor HB leerlingen op veel verschillende scholen. We hebben nog wel aandachtspunten. Die hebben we per pilot aangegeven en we zullen vanuit de kartrekkers met de scholen in gesprek gaan om met hen mee te denken.

Algemene opmerkingen:

- aanbod van coaching en begeleiding blijft over het algemeen vaag en de doelen (welbevinden en motivatie) zijn wel begrijpelijk maar niet erg SMART. Dus is het moeilijk meetbaar wat het precies verbetert/toevoegt.
- opvallend is dat de voorziening van de pilot meestal een los element is binnen de school: apart uur of traject waar de HB-leerling aan *zichzelf* moet werken, terwijl de onderwijsbehoefte juist ook het anders leren is. Dat betekent ook iets voor de differentiatie tijdens de vakuren en kennis van de vakdocent over HB.
- tot slot: De scholen steken niet echt hun nek uit voor de dubbel bijzondere leerling c.q. (potentiële) thuiszitter. Deze leerlingen worden in het PO vaak al wel gesignaleerd, maar vallen in de overgang naar VO nog te vaak uit. Het is goed om te investeren in het ontwikkelen van expertise o.g.v. diagnostiek en een passend aanbod. Gelukkig is daar in de pilot van het OPDC aandacht voor.

Reactie van de adviesraad op de pilotaanvragen + voortzettingen HB per school

1. Harens lyceum

Pilot: Coachingsuur HB

Middelen totaal: €13.504

De pilot is een aanvullende voorziening in het begeleiden van HB leerlingen. De trend was de afgelopen jaren, dat HB leerlingen een risico hebben op het halen van lage cijfers halen en vervolgens afstromen binnen de school.

Het doel van de pilot is het verbeteren van de signalering en het voorkomen van afstromen van HB leerlingen. Aangezien individuele aandacht en goede afstemming belangrijk is voor m.n. HB leerlingen is de verwachting dat deze coaching ook een positieve bijdrage geeft t.m.b.t. het welbevinden van HB leerlingen. De begeleiding vindt vorm in een coachingsuur, er wordt gewerkt aan ontwikkelen van megacognitie, omgaan met falen, hanteren van frustratie en leren leren. Succesfactoren zullen op basis van resultaten en tevredenheidsvragenlijst worden geëvalueerd. De volgende middelen worden aangevraagd: Gezamenlijk 200 uur = €11.504 + kosten voor scholing € 2.000. In totaal: €13.504.

Aandachtspunten

De aanvraag betreft het op tijd signaleren van onderpresteerders en het voorkomen van afstromen en uitval van HB leerlingen. Wat betreft deze onderzoeksvraag zouden wij graag een verbinding zien met huidige inzichten uit de literatuur rondom hoogbegaafdheid. Daarnaast is het belangrijk dat de pilot planmatig opgezet en geëvalueerd kan worden en dat doelen SMART omschreven zijn.

Het is bekend dat welbevinden en kwetsbaarheden bij HB leerlingen uiteindelijk kunnen uitmonden in misdiagnoses en onnodig tot gedragsproblemen kunnen leiden. Het is positief dat het HL hier aandacht aan wil schenken maar hierbij is het advies om juist deze doelen (“je prettig voelen als HB leerling”) concreter te formuleren.

De doelstelling van deze pilot is ook het eerder signaleren van onderpresteerders en het voorkomen van afstromen en uitvallen. In de aanvraag wordt niet duidelijk *hoe* deze leerlingen worden gesignaleerd. Ook is niet duidelijk welke leerlingen voor dit coaching uur in aanmerking komen.

In het coaching uur wordt door de leerling gewerkt aan specifieke vaardigheden, deze vaardigheden moeten de leerlingen kunnen vertalen naar de lessen van verschillende vakken om het onderpresteren en afstromen te gaan voorkomen. De succesfactoren zijn mede afhankelijk van het monitoren van de resultaten die leerlingen zullen laten zien op de inhoudelijke vakken.

Dat betekent daarom ook kennis en betrokkenheid van de vakdocenten bij hoogbegaafdheid. Niet duidelijk wordt in de beschrijving hoe vakdocenten hierin worden betrokken.

De conclusie is dat de pilot door het op te zetten coachingsuur een noodzakelijke en praktische extra ondersteuning aan de HB leerlingen en hiermee valt onder de doelstelling van het SWV en de HB subsidie.

2. Willem Lodewijk Gymnasium

middelen: LA 0,1 + 0,02 conector LD, ortho 0,009 LC = 6.500 + 2.020 + 792 euro = 9.312 euro

Pilot: Signaleren en invoeren methode REMIND

De pilot is een vervolg op de pilot van vorig jaar. De 1^e aanvraag was primair gericht op het onderzoeken van een betere manier voor het vroegtijdig signaleren van HB leerlingen. Daarnaast het bieden van een aanbod bij een extra ondersteuningsbehoefte bij het leren leren door het gebruik van de methode REMIND.

Het doel van deze tweede pilot is de reeds ingezette manier van signaleren doorzetten en meer zicht krijgen op aansluiting eigen aanbod t.a.v. leren leren op REMIND.

Concreet:

- Leerling wordt vroegtijdig gesignaleerd door samenwerking mentoren en vakdocenten
- Schoolbreed geïntegreerd aanbod REMIND
- Zicht op afstemming eigen aanbod en REMIND in de nieuwe situatie t.a.v. schooltijden.

In de vorige pilot zijn duidelijk stappen gezet om de signalering te verbeteren. Het team zit in een proces waarbij steeds meer kennis en ervaring met elkaar wordt gedeeld en ingezet. Er is een zichtbaar resultaat doordat meer leerlingen deelnemen aan het verbredingstraject Itaka.

De inzet is in deze tweede pilot meer verdiepen van de ingezette weg wat betreft signaleren.

REMIND is wel al ingezet maar nog incidenteel en dit wordt in deze nieuwe pilot meer uitgewerkt.

Aandachtspunten:

In de aanvraag wordt nog niet duidelijk voor welke leerlingen dit wordt ingezet: alleen voor specifieke leerlingen die uitvallen/onderpresteren of schoolbreed in de zin dat alle leerlingen (ook niet-HB leerlingen) hiervan profiteren. Opbrengsten versus kosten niet duidelijk.

Relevantie voor SwV is dat de methode ook op andere scholen kan worden ingezet.

- Hoe consequent wordt REMIND ingezet?
- Op welke manier kunnen onderpresterende leerlingen en dubbel bijzondere leerlingen profiteren van REMIND?
- Hoe stel je vast dat er verbetering is? (door bijvoorbeeld minder uitval van leerlingen, minder afstromen, tevredenheid leerlingen/ouders etc.).

3. Parcival College

Middelen: fte 0,1 schaal 10 0,1 LB = €7.600

Pilot: Cognitieve uitdaging

Uit intern onderzoek blijkt dat een groep hoogbegaafde leerlingen een goede aansluiting hebben op het Parcivalcollege doordat de school sterk is in het erkennen en begeleiden van HB leerlingen in het “zijnsluit” (Tessa Kieboom). Maar dat cognitieve uitdaging ontbreekt.

De aanvraag is gericht op een cognitief uitdagend aanbod creëren voor hoogbegaafde leerlingen. Dit door deze leerlingen de gelegenheid te geven om vanuit eigen interesse een project op te zetten of onderzoek te doen. Ze mogen een beperkt aantal andere lessen missen en worden begeleid door OG (orthopedagoog?) met ervaring HB en eventueel een vakdocent. Beoogd doel is om hoogbegaafde leerlingen “binnenboord” te houden op het Parcivalcollege door o.a. motivatie te vergroten.

Aandachtspunten:

Een uitdagend, cognitief aanbod zou eigenlijk in de basisondersteuning moeten zitten. Waar dit aanbod uit gaat bestaan wordt niet concreet: leerlingen mogen vanuit eigen interesse kiezen, niet duidelijk wordt waar de cognitieve uitdaging dan uit gaat bestaan. Er is geen specifieke relatie aangeven met vakinhoudelijke gebieden. De aanvraag is bedoeld voor het *begeleiden* van deze individuele leerlingen. Ook de opbrengst en kenmerken van deze begeleiding om juist die cognitieve uitdaging te bereiken is niet specifiek omschreven. Er wordt niet aangegeven om hoeveel leerlingen het gaat, dus opbrengsten versus kosten niet helder.

- Advies is om het aanbod specifiek te omschrijven en te baseren op literatuuronderzoek: wat heeft deze leerling nodig en hoe sluit het aan op het huidige aanbod.
- Bewaking kwaliteit van het aanbod: hoe zorg je ervoor dat de projecten en onderzoeken echt uitdagend zijn?
- Wie mag dit doen? In de aanvraag staat leerlingen die (extern onderzocht) aantoonbaar een TIQ>130 hebben, gemotiveerd zijn en goede prestaties leveren. Dit is dus eigenlijk alleen de goed presterende, autonome leerling. Het risico is dat een groep HB leerlingen die niet aan de criteria voldoet maar wél deze educatieve behoefte heeft en cognitieve uitdaging nodig heeft om te ontwikkelen, niet bediend wordt. Ook de dubbel bijzondere en/of onderpresterende leerling komt niet in beeld voor cognitieve uitdaging. Wellicht voor het vervolg van de pilot een aandachtspunt.
- Hoe ziet de begeleiding er uit? Op welke manier worden leerlingen ondersteund voor wie een uitdagend aanbod wel wenselijk is maar die niet over de executieve vaardigheden beschikken om dit doelmatig zelf aan te pakken.
- Hoe worden vakdocenten betrokken?

4. Praedinius

Middelen: 1: €14.500
2: € 14.000

1.Pilot Masterclasses

De aanvraag is een vervolg op de pilot van vorig jaar. Hoogbegaafde leerlingen uit de bovenbouw ontwerpen en verzorgen (onder begeleiding) een lessenserie voor PO leerlingen uit de bovenbouw. Doel is dat hoogbegaafde VO-leerlingen en PO-leerlingen zich gezien weten in hun cognitieve talenten en dat ze die op een creatieve/praktische manier kunnen vormgeven door een module te ontwerpen en te verzorgen. Het ontwerpen van zo'n lessenserie geeft leerlingen autonomie en doet een beroep op hogere orde denkvaardigheden.

Het resultaat van deze pilot zit vooral in het uitproberen van deze inhoud en werkvorm, ervaring opdoen en onderzoeken of het iets is om vervolgens te creëren op andere VWO scholen.

Vanuit de HB subsidie zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor HB leerlingen. De Pilot Masterclasses voorziet in extra uitdaging voor begaafde leerlingen, maar ook in herkenning en in sociale contacten met lotgenoten. Daarmee past de pilot in het activiteitenplan behorend bij de subsidieaanvraag HB en bij de visie en ambities van het SwV. De pilot is innovatief en overdraagbaar naar andere scholen.

Aandachtspunten:

- *Bewaking kwaliteit van het aanbod:* Hoewel de lessen *maken en geven* een leerproces is voor de VO leerling, is het volgen van de masterclass een tijdsinvestering en leertijd voor de PO leerling. Teleurstellend aanbod juist bij deze doelgroep is een risico. Belangrijk is de rol en de expertise van de begeleidend docent.
- *Doelgroep bepaling:* er is verschil in leerstijl en educatieve behoefte tussen een HB leerling en een goede presteerder. Gezien het doel (erkenning HB leerling en gezien worden) is bij het selecteren van leerlingen door de PO-school wel van belang om dit in de gaten te houden en hier eisen aan te stellen. Risico kan zijn: een “leuke” aanvulling op het aanbod voor de snelle PO leerling die te weinig uitdaging op de eigen school krijgt.
- *Organisatie:* In de voorbereiding en organisatie van de Masterclasses is veel tijd gaan zitten. De lessen zijn net gestart, waardoor de opbrengsten nog niet geëvalueerd kunnen worden, terwijl er al wel een vervolg is aangevraagd. Wb het aantal leerlingen: er zijn 9 VO leerlingen uit jaar 5 die de lessen geven aan een groepen van 16 PO-leerlingen.
- 2. Pilot Train je brain
De aanvraag is goed onderbouwd in het format, maar te laat aangeleverd. De pilot richt zich op HB leerlingen die onderpresteren. PG wil (na literatuuronderzoek) zelf een training ontwikkelen o.g.v. executieve vaardigheden, “Train je brain, StuVa voor HB leerlingen”. Doel is dat de leerlingen zich competent(er) gaan voelen in hun studievaardigheden, daardoor hun frustratie over schoolwerk verminderen, beter presteren en leren van elkaar. Daarnaast kennisontwikkeling bij mentoren, maar ook bij ouders zodat zij beter kunnen aansluiten bij de onderwijsbehoeften van deze leerlingen. Tenslotte, in beeld krijgen welke HB leerlingen hierboven op nog meer ondersteuning nodig hebben. De pilot past bij de ambities van het swv en bij het activiteitenplan HB. De pilot is overdraagbaar naar andere scholen.

Aandachtspunten:

- Er zijn in ons swv meerdere scholen die zich richten op het verbeteren van EF bij HB leerlingen. In hoeverre is er gebruik gemaakt van de daar opgedane ervaringen?
- In de aanvraag wordt uitgebreid literatuuronderzoek als onderdeel van de pilot beschreven. Hoeveel tijd neemt dat in beslag? Hoe ziet het tijdspad er uit?
- De pilot richt zich op een beperkt aantal leerlingen (10-15).
- Wb de deskundigheidsontwikkeling van mentoren: in hoeverre worden kunnen de eigen professionaliseringsmiddelen hiervoor ingezet worden?

Raming van inzet formatie/middelen op grond van bovengenoemde geplande activiteiten:
 1. 20 uur per jaar; 2. 10 docenten/mentoren (met HB-ervaring); ieder 5 uur p.j. (inlezen en overleg): totaal 50 uur per jaar. 3. Uitgaande van twee HB-StuVa-mentoren, die in totaal 12 leerlingen begeleiden. Per leerling 8 uur per jaar: totaal 96 uur per jaar. 4. 8 uur per jaar; 5. 6 uur per jaar; 6. 6 uur per jaar; 7. 10 uur per jaar; 8. 4 uur per jaar. Totaal Pilot ‘Train je Brain (StuVa voor HB-leerlingen)’: 200 uur à € 70 = € 14.000.

5. Montessori lyceum

Middelen: 0,8 fte LB is € 60.800.

Pilot: coachingsuren (“masterclass leren leren”)

Het MLG trekt steeds meer HB leerlingen aan, waaronder ook juist leerlingen met een complex profiel op leren en sociaal-emotionele ontwikkeling. De school is een speciale voorziening gestart voor deze leerlingen en deze voorziening vraagt doorontwikkeling. In de pilot van 2019-2020 werd training gegeven op executieve functies, planning en studievaardigheden. Er werd coaching en motivatiegesprekken gegeven, naast vakspecifieke begeleiding. Er is een beschermde, prikkelarme ruimte ingericht waarin deze extra begeleiding plaatsvindt.

Het doel is om onderpresteren te voorkomen en daarmee het afstromen naar een lager niveau en hiermee te gaan voorkomen dat de leerling thuis komt te zitten.

Het MLG wil voor het schooljaar 2020-2021 een vervolg pilot aanvragen, aangezien het aantal aanmeldingen van HB leerlingen en ook dubbel bijzondere leerlingen nog steeds toeneemt. Een nieuwe trend die in dit schooljaar opvalt is ook een toename van leerlingen met forse achterstanden in executieve en studievoordigheden. Het doel blijft uitval voorkomen van leerlingen door motivatie vergroten, executieve vaardigheden leren beheersen, het verbeteren van sociale vaardigheden, reductie van faalangst en het onderkennen en voorkomen van vermijdend gedrag. Zij zetten hierbij externe (vakspecifieke)collega's in met deskundigheid op gebied van hoogbegaafdheid. In de praktijk is duidelijk merkbaar de meerwaarde van deze pilot. Overige HAVO/VWO scholen, zijn geïnteresseerd in de aanpak, opzet en uitvoering van deze pilot.

De volgende ondersteuning en middelen worden hiervoor aangevraagd:

- Training, plannen & organiseren plus 'leren leren' (LB 0,4 fte).
- Inzet op individuele coaching, motivatiegesprekken (LB 0,1 fte), eventueel online (bijvoorbeeld via teams video-call) op vast moment in de week.
- Vakspecifieke begeleiding wiskunde en science door hb-specialist (LB 0,3 fte), aangepast materiaal.

Aandachtspunten

In de aanvraag van de pilot van MLG valt op, in vergelijking tot overige pilots, de forse omvang in fte's. De overdraagbaarheid naar ander VO scholen met HB leerlingen is dan een beoordelingscriterium. Ook valt op dat er voor beantwoording van de onderzoeksvraag, er vooral een aanbod van externe expertise wordt ingezet. Om dit te kunnen verantwoorden is het advies om duidelijker in kaart te brengen om welke aantallen HB leerlingen het gaat en de resultaten die de vorige pilot hebben opgeleverd voor deze leerlingen. Om dit goed te kunnen beschrijven en evalueren is het belangrijk om planmatig te werk te gaan, dit kan nog verbeterd worden. Ook ontbreekt er literatuur vermelding m.b.t. de nieuwste inzichten van ondersteuning voor HB leerlingen op het sociaal emotionele gebied en op het gebied van leren, leren. Hoe verhoudt de externe input van expertise zich tot de aanpak van docenten en mentoren, hoe wordt er gewerkt aan een integrale verdiepingsslag van pedagogisch-didactisch vaardigheden bij het docententeam?

11. OPDC

Middelen: 150 uur LC, 80 uur LC. In totaal €11.140

Pilot: Signalering en aanbod studievoordigheden dubbel bijzondere leerlingen

Binnen het OPDC worden zowel op Rebound als op TTVO leerlingen aangemeld waarbij er een vermoeden is van hoogbegaafdheid, of waarbij dat in het verleden vastgesteld is. Bij Rebound gaat het voornamelijk om leerlingen die onderpresteren. Bij TTVO gaat het met name om leerlingen die 'dubbel bijzonder' zijn: naast hoogbegaafdheid is er namelijk sprake van gedragsproblematiek, waarbij de belastbaarheid rondom schoolgang laag is.

Het OPDC wil door een goede signalering beter in beeld krijgen welke leerlingen mogelijk dubbel bijzonder zijn, wat hun sterke en zwakke kanten zijn en hoe zij hun ondersteuningsbehoefte beter kunnen vertalen in praktische handvatten voor zichzelf en hun omgeving. De verwachting is dat daardoor de schoolgang sneller zal herstellen en er weer perspectief ontstaat op terugkeer naar een andere vorm van onderwijs.

Het OPDC vraagt middelen aan voor signaleren en het opstellen van een sterkte/zwakte analyse. Daarnaast is er het vermoeden dat de beoogde doelgroep als ondersteuningsbehoefte heeft het beter ontwikkelen van hun studievoordigheden zoals 'leren leren'.

Daarom vraagt het OPDC ook middelen aan voor het opzetten van specifieke lessen in kleine groepjes op het gebied van studievoordigheden. De inschatting is dat het om ongeveer 25 leerlingen zal gaan.

In de aanvraag wordt voorgesteld de scholing voor orthopedagogen te betalen vanuit eigen middelen. Van het swv worden middelen aangevraagd voor een docent voor het ontwikkelen van lessen studievoordigheden in relatie tot hoogbegaafdheid en tijd voor orthopedagoog voor automatiseren van afnames sterkte-zwakke analyse en voor onderzoek/screening.

Aandachtspunten:

- De veronderstelling over de relatie tussen HB - onderpresteren - gedragsproblemen - niet erkende dubbel bijzonderheid in de aanvraag is zeker terecht. In de aanvraag mist de onderbouwing hiervoor vanuit onderzoek en literatuur.
- Er worden op meerdere scholen pilots aangevraagd voor Studievaardigheden en HB. Wellicht kan daarover afstemming gezocht worden.
- Om de benodigde expertise intern op te bouwen door middel van studie en scholing kost tijd. Dus de vraag is op welke termijn gestart kan worden met de specifieke uren voor de leerlingen. Wellicht overleg met MLG over (tijdelijk) externe expertise inschakelen een optie?
- Goed om op juist op het OPDC expertise t.a.v. dubbel bijzonderheid en onderpresteren te ontwikkelen. Doordat het OPDC een voorziening is voor alle scholen van het Swv kan de expertise ten goede komen aan alle scholen.
- In dat kader deze pilot wellicht volgend jaar voortzetten en uitbreiden als onderdeel van onze doelstelling van de HB Subsidie SwV Groningen-stad: samen een “expertisecentrum” zijn en elkaar ondersteunen en versterken.

Middelen:

Orthopedagoog: Op jaarbasis uitgaand van 25 leerlingen:

25 x gemiddeld 6 uur sterkte-zwakke analyse + ondersteuningsbehoefte beschrijven + bespreken betrokkenen

Op jaarbasis voor 10 leerlingen ook een niveaubepaling afnemen, omdat dit in het verleden nog niet gedaan is: 10 x 4 uur niveaubepaling + verslaglegging (schaal LC)

Docenten: scholing en tijd voor het ontwikkelen en geven van lessen in studievaardigheden zoals leren leren, in relatie tot hoogbegaafdheid voor 1 docent/trainer. 2 uur per week x 40 weken (schaal LB12)

Vanuit schoolmiddelen: Basiscursus Handelingsgerichte diagnostiek bij hoogbegaafdheid mogelijk aangevuld met de verdiepingscursus door Agnes Burger voor de gedragsdeskundigen, het geven van lessen over studievaardigheden in relatie tot hoogbegaafdheid en scholing docenten.

Vanuit SWV-middelen: tijd voor een docent voor het ontwikkelen van lessen studievaardigheden in relatie tot hoogbegaafdheid, tijd voor orthopedagoog voor automatiseren van afnames sterkte-zwakke analyse en voor onderzoek/screening naar welke leerlingen mogelijk hoogbegaafd zijn en hoe hun ondersteuningsbehoeften beter vertaald kunnen worden in praktische handvatten.